

JORNADES LA METRÒPOLI PROPERA

**LA GOVERNANÇA METROPOLITANA.
EL CAS DE BARCELONA**

Dra. Mariona Tomàs

Universitat de Barcelona

Barcelona, 22 d'octubre

La governança metropolitana

Corrent teòric	Model de governança metropolitana	Objectius
Escola de la reforma (1900-20/1950-70)	Govern metropolità amb competències i finançament exclusiu, d'elecció directa (a un o dos nivells)	Equitat (social i fiscal) Eficiència Democràcia
Escola de l'elecció racional (1960-80)	Autonomia local i competència entre municipis. Cooperació voluntaria	Eficiència Democràcia Competitivitat
Nou regionalisme (1990-)	Visió metropolitana compartida entre actors públics i privats. Mecanismes flexibles de cooperació	Competitivitat Democràcia Equitat (social i fiscal)

Models de governança metropolitana

Hi ha quatre models principals (de major a menor grau d'institucionalització, de governança “*hard*” a “*soft*”):

- Governs metropolitans

- a un nivell (fusió, ciutats metropolitanes)
- a dos nivells (*two-tier*)

- Agències metropolitanes sectorials

- per a un servei (transport, aigua, policia)

- Coordinació vertical

- per part d'altres nivells de Govern (província, regió)

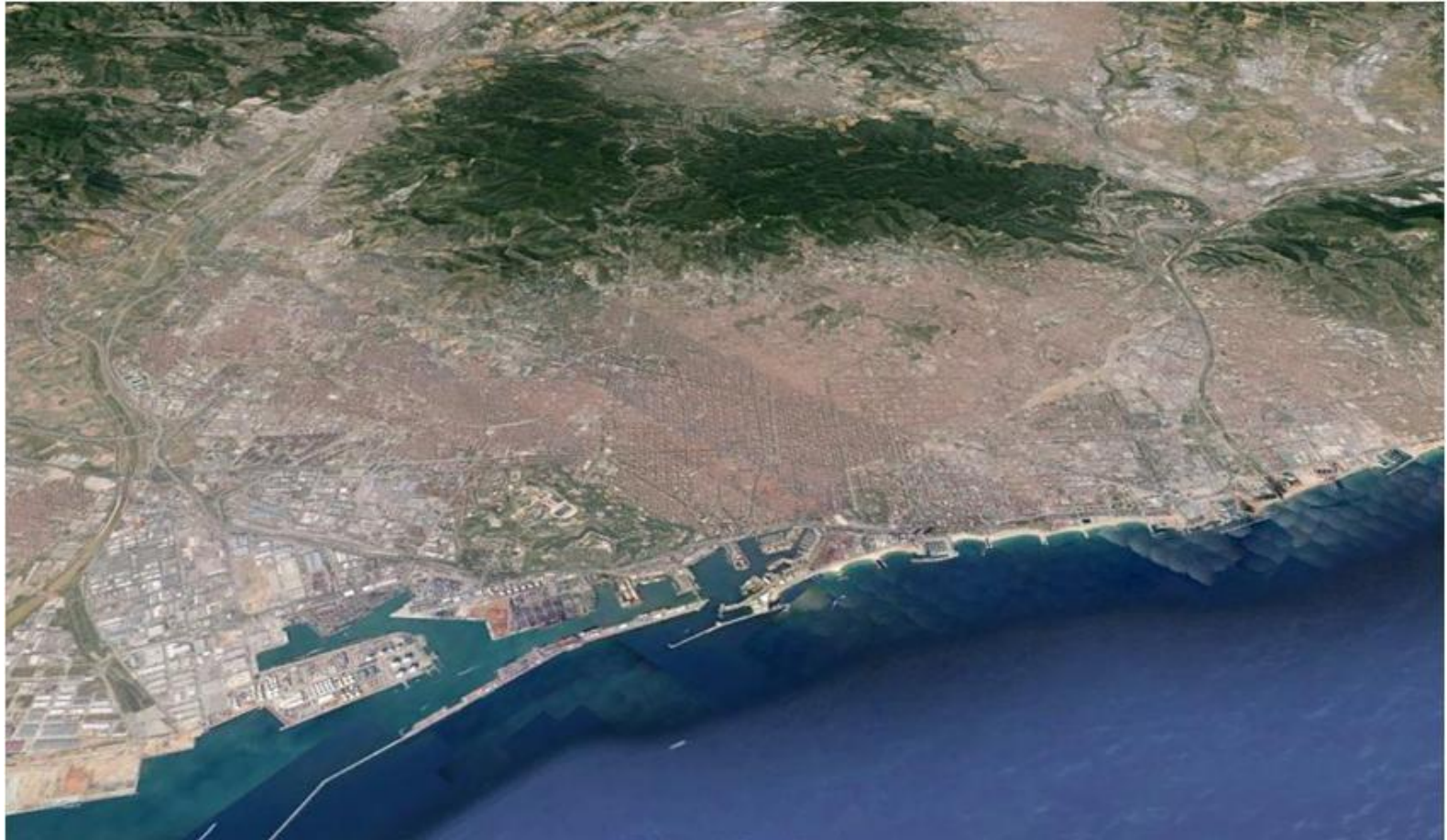
- Cooperació voluntària de municipis

- associació de municipis, planificació estratègica

Models de governança metropolitana

- Diverses fórmules: No *one-size-fits-all*.
- Cada model té els seus avantatges i inconvenients:
 - Baix grau d'institucionalització: més flexible, consensual i *bottom-up*, però amb menor impacte a llarg termini.
 - Alt grau d'institucionalització: major coordinació i visió global de les polítiques metropolitanes, major capacitat de canvi, però major dificultat de creació (*top-down*, costos polítics, límits territorials).
- Majoria: grau mitjà. OCDE: 18% governs metropolitans.

Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB)

636 km² - 3,2 M hab (BCN 1,6 M)- 36 municipis

Evolució política de l'AMB

- Fase 1: Govern metropolità (1974-1986). Model ideal: l'anglès.
- Fase 2: Fragmentació institucional, agències sectorials (1987-2003)
- Fase 3: Cooperació voluntària (2003-2010): creació d'un consorci + pla estratègic metropolità. Visió metropolitana compartida per a pressionar Govern Generalitat.
- Fase 4: Nova institucionalització, AMB (2010-)
Gestió serveis comuns (aigua, residus, transport públic).
Noves competències: urbanisme, desenvolupament econòmic, cohesió social.

Característiques de l'AMB

- Territori: la realitat funcional és més àmplia + existeixen altres entitats metropolitanes (ATM), comarques, Diputació.
- Competències: compartides (amb ajuntaments, ens supralocals i Generalitat).
- Finançament: 60% transferències + 40% taxes i tributs.
- Escassa mobilització social: procés d'institucionalització i de planificació estratègica exclusiva a les elits polítiques i grans grups organitzats.
- Elecció indirecta: 90 consellers metropolitans, 25 per la ciutat de BCN (número fix). Presidència consensuada, no designada per llei.

Sobre l'elecció directa a escala metropolitana

Avantatges:

- donar visibilitat i legitimitat als ens metropolitans.
- rendiment de comptes a escala metropolitana.
- realitzar una campanya i un programa electoral metropolitans: una agenda política metropolitana separada de la local.
- reforçar el lideratge metropolità.

Inconvenients:

- reforma institucional (cost, fer-ho entenedor).
- resistències polítiques a causa de la magnitud de l'elecció (en molts casos, un volum de població considerable).

Sobre l'elecció directa a escala metropolitana

Casos actuals a Europa:

Stuttgart (1994), Londres (2000), Hannover (2006), Manchester i Liverpool (2017), París i Lió (en teoria, a partir 2020).

Quina és la participació?

- GLA: màxima participació (2016): 46%
- Stuttgart: màxima participació (1994): 70%, darreres 47%
- Hannover: darreres eleccions (2013): 38%
- Manchester: 29% (2017)
- Liverpool: 26% (2017)

Quina legitimitat tenen?

Sobre l'elecció directa metropolitana a BCN

- *Escenari 1: elecció directa alcaldia metropolitana*
Alcaldia per 3,2 milions vs alcaldia de 1,6 milions (Barcelona).
- *Escenari 2: elecció directa alcaldia metropolitana + elecció directa districtes barcelonins*
Descentralització de la ciutat i desaparició de l'alcaldia de Barcelona.

GRÀCIES!

marionatomas@ub.edu

[@mariona_tomas](https://twitter.com/mariona_tomas)